

برهم کنش نور و ماده

پیمان صاحب‌سرا

مرداد ۱۴۰۲

دانشگاه صنعتی اصفهان
Isfahan University of Technology

دومین مدرسه تابستانه آفق های نو در فیزیک

فهرست مطالب

- برهم کنش نور و ماده
- سامانه‌های مزوسکوپیکی
- سلول‌های خورشیدی
- تراپرد در سامانه‌های حاوی نقطه کوانتومی
- تحریک پلاسمونیک سطحی

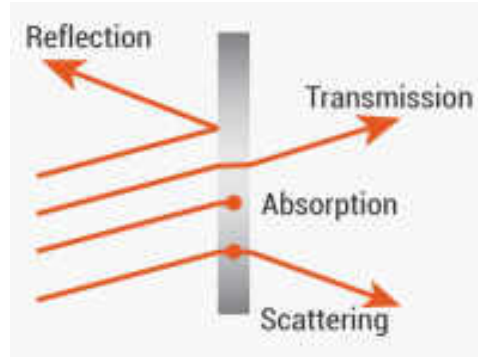
دومین مدرسه تابستانه آفق های نو در فیزیک

2

برهم کنش نور و ماده

- سه فرایند اصلی که به هنگام برخورد نور (موج الکترومغناطیس) با ماده اتفاق می افتد:

- بازتابش
- عبور
- جذب

از دیدگاه کلاسیکی همه این موارد مربوط به فرایند پراکندگی می شوند.

برهم کنش نور و ماده

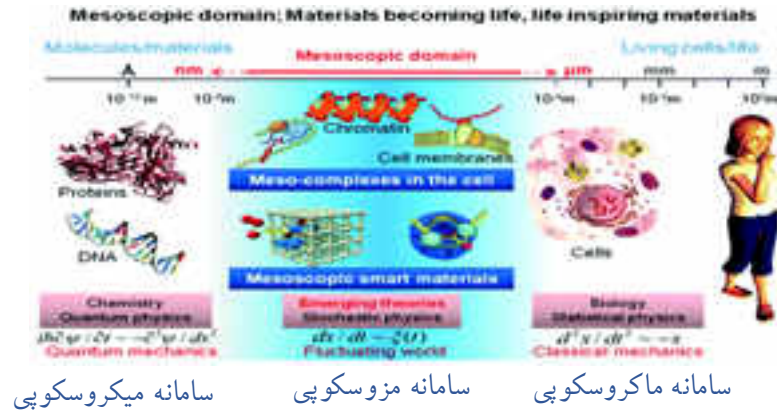
- گرافی پرتوی ایکس

Wilhelm Conrad Röntgen, 1900

بررسی رفتار مواد در ابعاد پایین

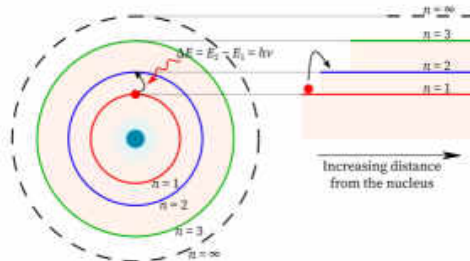
Meso:- Intermediate ~100nm

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

5

برخورد نور با اتم (بوهر)

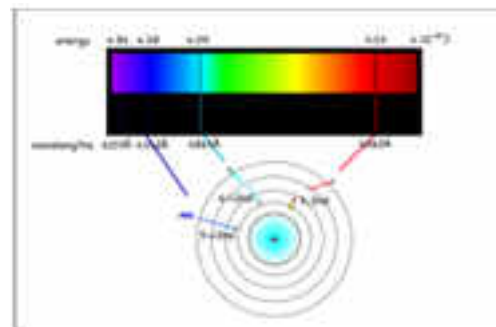
Rydberg formula:

$$\frac{1}{\lambda} = R \left(\frac{1}{n_1^2} - \frac{1}{n_2^2} \right)$$

λ = wavelength of the light in a vacuum

R = Rydberg constant ($1.1 \times 10^7 \text{ m}^{-1}$)

n_1 and n_2 are the electron shell numbers

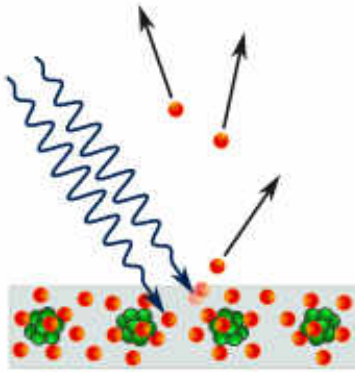
دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

6

بر خورد نور با بلور (جامد)

• پدیده فتوالکترونیک

$$K_{\max} = h\nu - W$$

$$W = h\nu_0$$

$$K_{\max} = h(\nu - \nu_0)$$

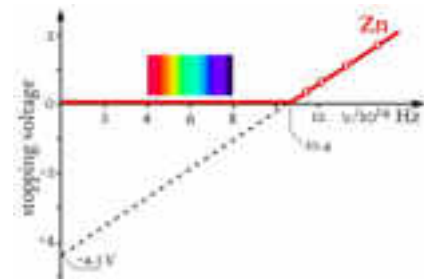
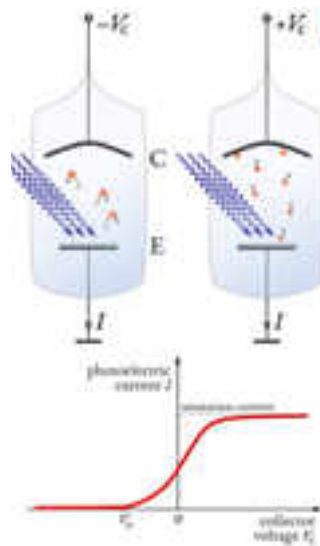
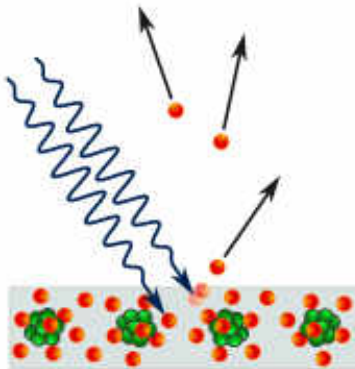
دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

7

بر خورد نور با بلور (جامد)

• پدیده فتوالکترونیک

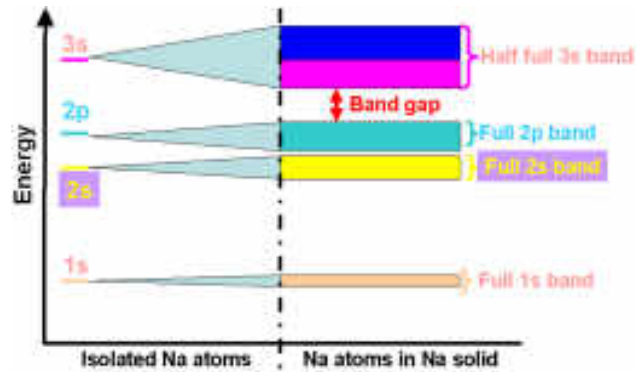
دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

8

بر خورد نور با بلور (جامد)

- ساختار الکترونی جامدات (مثال: اتم سدیم در مقابل بلور سدیم)

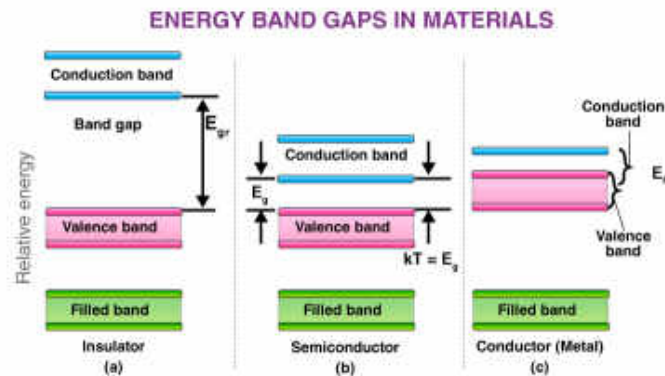
دومین مدرسه تابستانه آفق های نو در فیزیک

9

بر خورد نور با بلور (جامد)

- ساختار الکترونی جامدات

دومین مدرسه تابستانه آفق های نو در فیزیک

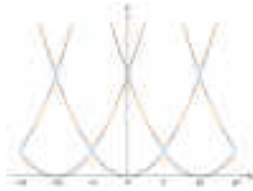

10

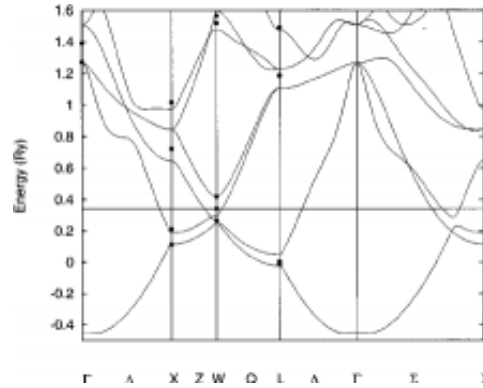
بر خورد نور با بلور (جامد)

الکترون‌های آزاد

$$E = \hbar^2 |\mathbf{k}|^2 / 2m$$

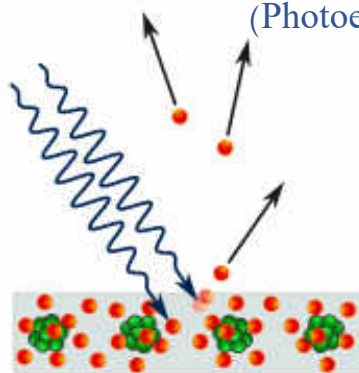

• ساختار الکترونی جامدات (ساختار نواری آلومینیوم)

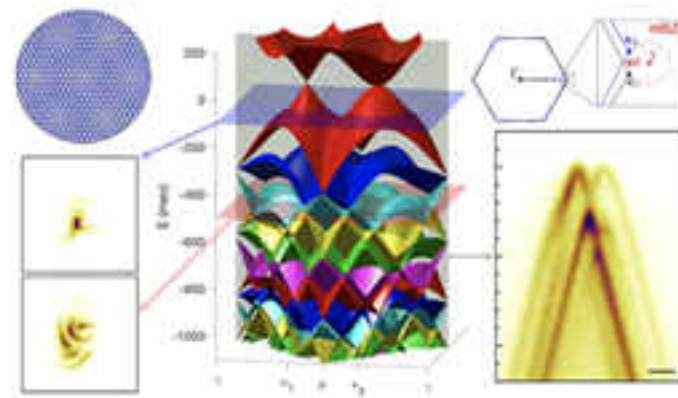

بر خورد نور با بلور (جامد)

• مثال: کاربرد در بیناب‌نگاری فوتوالکترون (Photoelectron spectroscopy)

بر خورد نور با بلور (جامد)

• مثال:

ARPES Signatures of Few-Layer Twistrionic Graphenes

James E. Nunn, James E. Nunn, Andrew McEllistram, Astrid Weston, Aitor Garcia-Ruiz, Matthew D. Watson, Marcin Mucha-Kruczynski, Cephise Cacho, Roman V. Gorbachev, Vladimir I. Fal'ko, and Neil R. Wilson, *Nano Lett.* (2023), 23, 11, 5201–5208

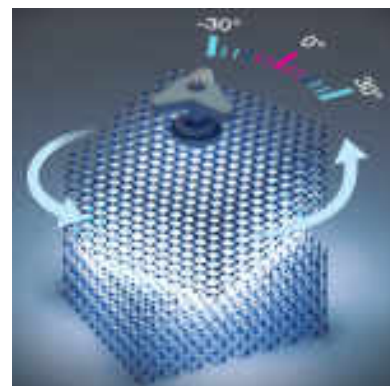
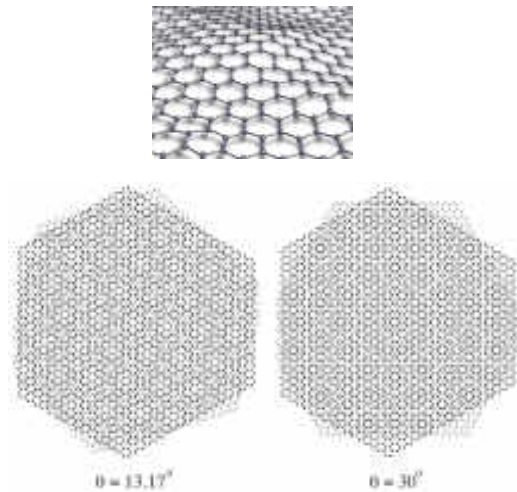

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

13

بر خورد نور با بلور (جامد)

• مثال:

ARPES Signatures of Few-Layer Twistrionic Graphenes

James E. Nunn, James E. Nunn, Andrew McEllistram, Astrid Weston, Aitor Garcia-Ruiz, Matthew D. Watson, Marcin Mucha-Kruczynski, Cephise Cacho, Roman V. Gorbachev, Vladimir I. Fal'ko, and Neil R. Wilson, *Nano Lett.* 2023, 23, 11, 5201–5208

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

14

سلول خورشیدی فوتوولتائیک

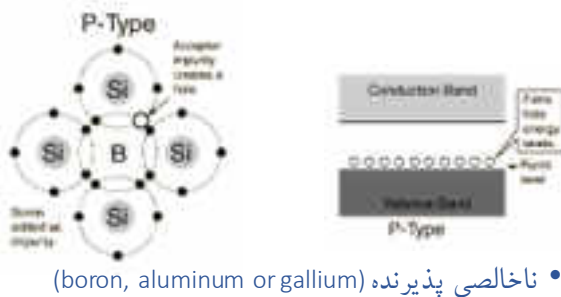
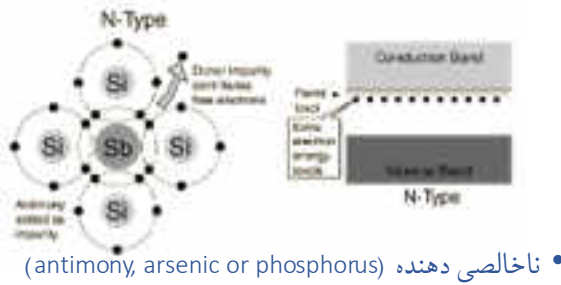
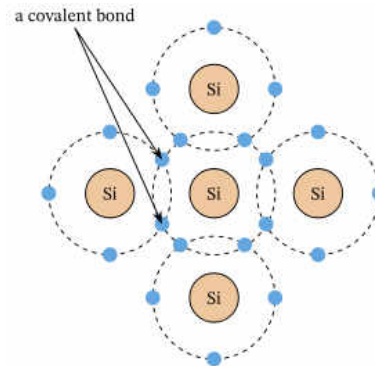
دومین مدرسه تابستانه آفاق های نو در فیزیک

15

سلول های خورشیدی

• نیم رسانای ذاتی

دومین مدرسه تابستانه آفاق های نو در فیزیک

16

سلول‌های خورشیدی

• اتصال P-N

(a)

(b)

Solar cell

Electrical Load

P-type semiconductor   N-type semiconductor

• Electron   • Hole

Depletion region

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

17

سلول‌های خورشیدی

• سلول خورشیدی (P-i-N)

Sunlight

Front contact

p-GaAs

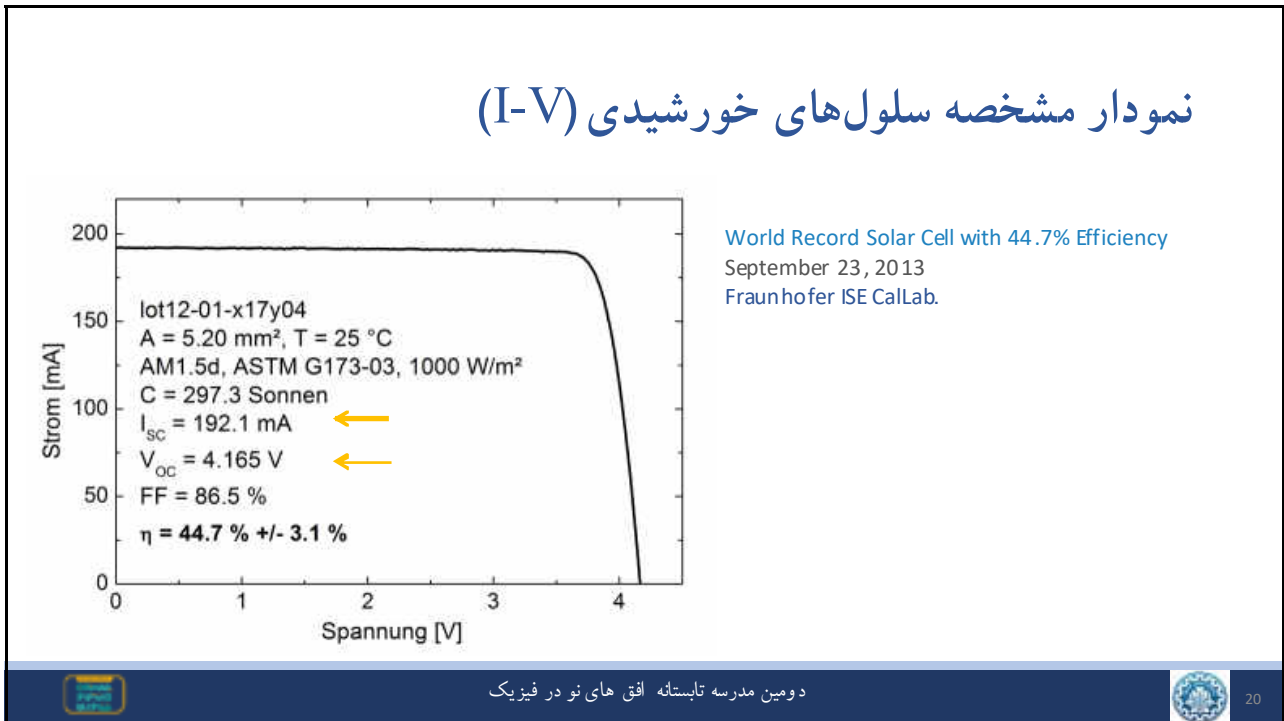
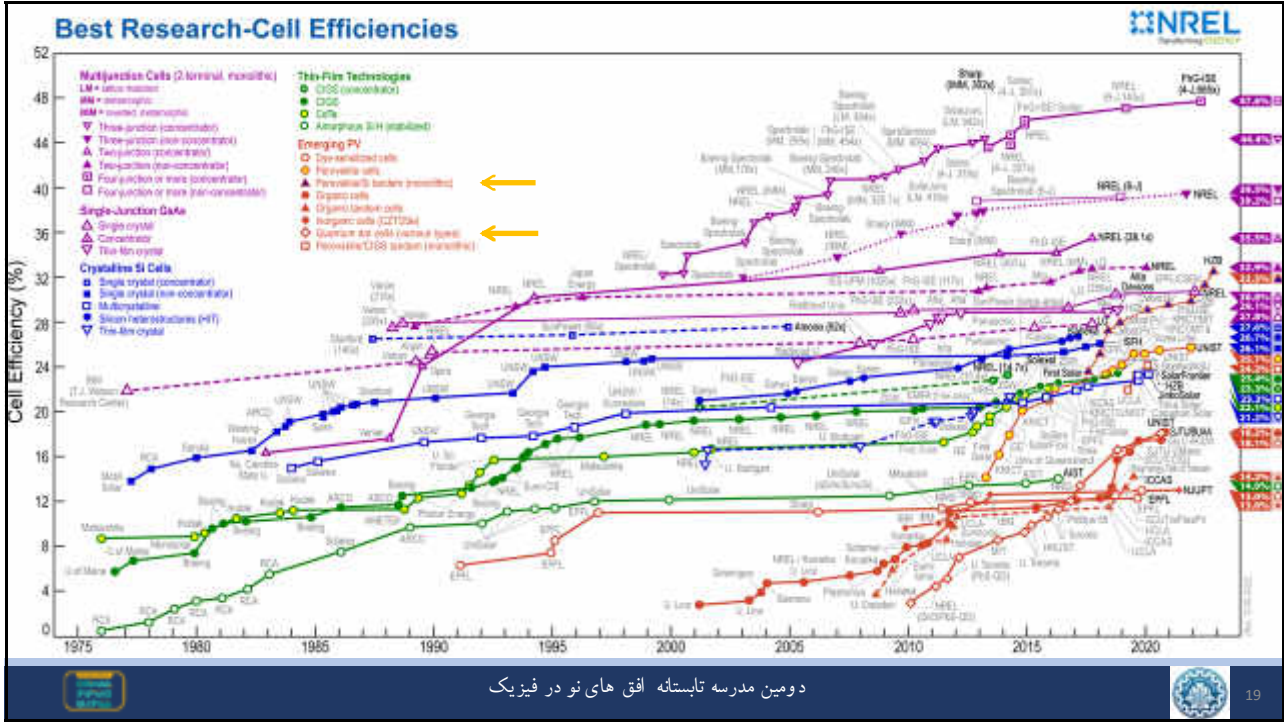
i-GaAs

n-GaAs

Back contact

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

18

ترابرد در سامانه‌های حاوی نقطه کوانتومی

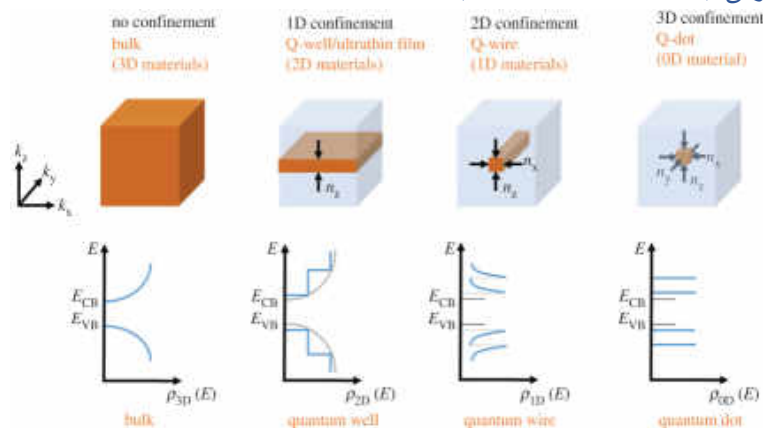
دومین مدرسه تابستانه افق‌های نو در فیزیک

21

نقطه کوانتومی

• محدودشدگی کوانتومی (Quantum confinement)

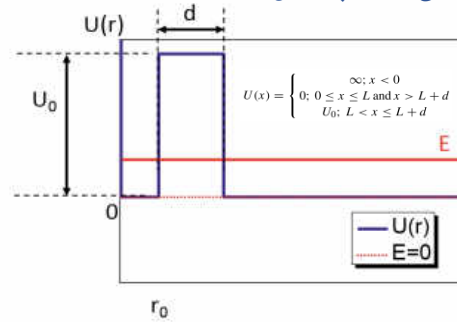
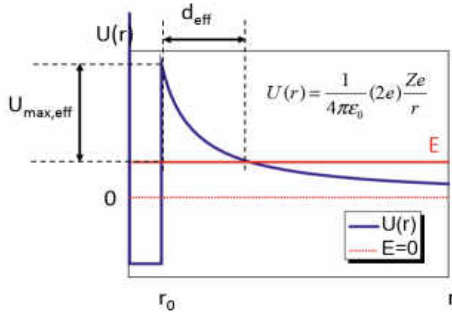
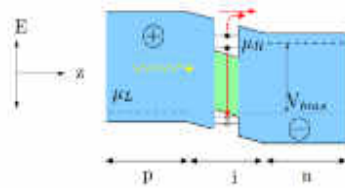
دومین مدرسه تابستانه افق‌های نو در فیزیک

22

ترابرد کوانتومی

• تونل زنی از سد پتانسیل

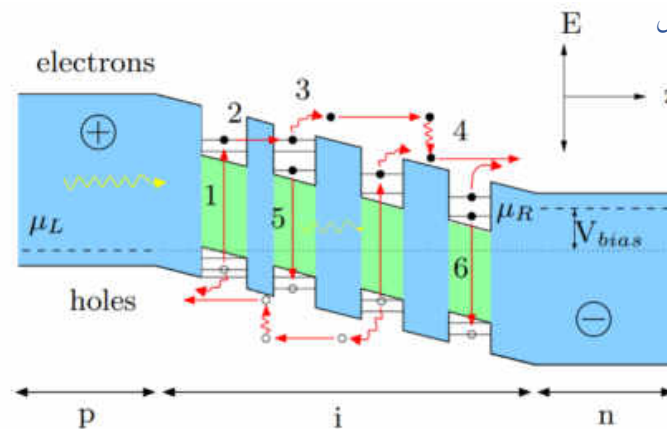
$$T \approx \frac{16E(U_0 - E)}{U_0^2} e^{-2\sqrt{2m\alpha(U_0 - E)}d}$$

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

ترابرد در سامانه های حاوی نقطه کوانتومی

• تونل زنی از سد پتانسیل

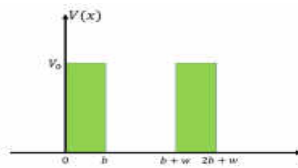
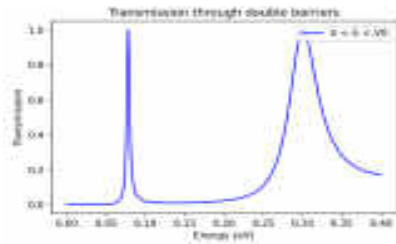
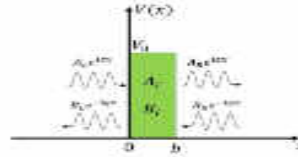
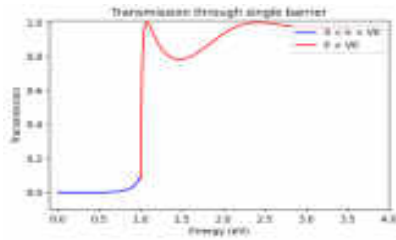

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

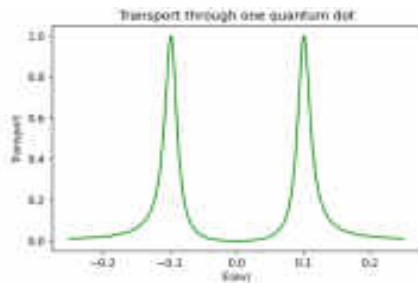
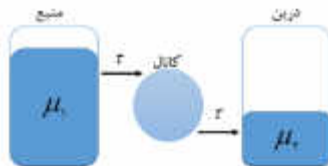
ترابرد از سد پتانسیل

- تونل زنی از سد پتانسیل

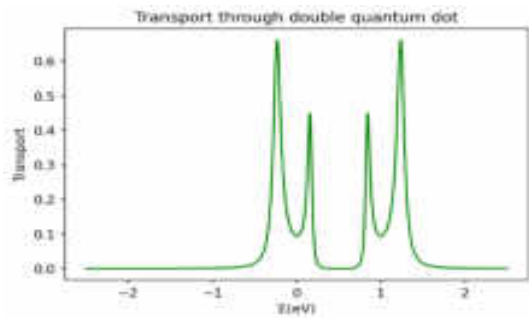
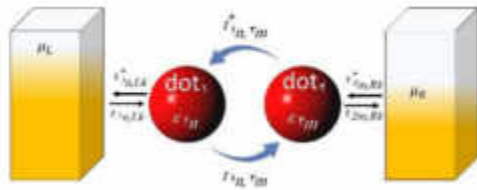
ترابرد از یک نقطه کوانتومی

- تونل زنی در سامانه تک-نقطه کوانتومی

ترابرد از دو نقطه کوانتومی

- تونل زنی در سامانه جفت-نقطه کوانتومی

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

27

پرسش؟

دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

28

تحریک پلاسمونیک سطحی

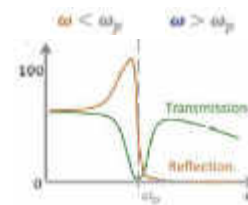
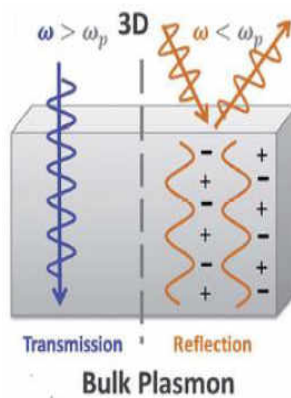
دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

29

تحریک پلاسمون حجمی

• پلاسمونیک در حجم

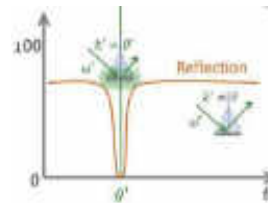
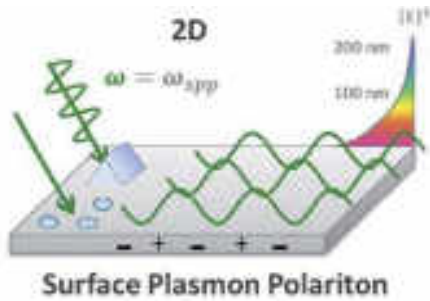
دومین مدرسه تابستانه افق های نو در فیزیک

30

تحریک پلاسمون سطحی

• پلاسمونیک در سطح

تحریک پلاسمون سطحی در نانوذرات

• پلاسمونیک سطحی در نانوذرات

